

tudi štiri, nekaterikrat celo pet. Stale so v cerkvi z vsem lišpom od novega leta do Svečnice. Po Svečnici pa je navadno cerkvenik jedno izmed njih razdrl, da je dobil sveče za oltarje, potem drugo in tretjo, tako da so slednjič prišle vse na vrsto. Z venci in šopki pa je krasil svete podobne.

* * *

Dobra stran te navade je bila ta, da je ljudstvo tekmovalo med seboj, kje bodo imeli večjo in lepšo stavnico. Veljal je tedaj pregovor: „Stavnica mora biti z drogom poldrug seženj visoka, pa nad jeden cent težka!“ Cerkev so dobivale na ta način dosti svečave za celo leto ter mnogo pisanih šopkov in vencev iz umetnih cvetic, katere so nekda j ako čislali po

Gorenjskem. Pa kakor ima vsaka stvar tudi senčno stran, tako tudi stavnice niso bile brez nje. Koledniki se že ob Valvasorjevem času niso vèdli „kakor otroci luči“, in tudi kasneje niso bili nič boljši: prišla je zavist med mladeniče te in one soseske, prišli so tepeži in druge razvade. Navadno so mladeniči v tem stoletju na novega leta dan vselej napravili pijačo in razveseljevanje, češ, da „stavnico zapijajo“; večkrat so se sprli in stepli. Ni torej čuda, da ta navada ni bila več priljubljena in je jela hirati. Naposled so jo popolnoma zanemarili. V cerkvah pa se je uvèdlo namesto stavníc darovanje za cerkvene sveče in to se je ohranilo v veliki večini župnij do danes.

Književnost.

Slovenska književnost.

Knjige družbe svetega Mohorja.

(Dalje.)

Umna živinoreja. Slovenskim gospodarjem v pouk popisal Franjo Dulár, okrožni živinozdravnik. — I. knjiga. Kako se domača živina zdrava ohrani. 8°.

V uvodu pové pisatelj nekoliko o zgodovini živinoreje (str. 1—16). Vso knjigo deli v dva dela. V prvem uči, kako je treba skrbeti v obče za živalsko zdravje. Ozira se pri tej razpravi na zračne razmere (str. 17—30), na krmljenje (str. 30—55), na tečnost te ali one klaje (str. 55—92), na pripravljavanje krme (str. 92—101), na pripomočke, s katerimi se slaba krma zboljša (str. 101—111), in h koncu omenja, kakšni morajo biti hlevi, da so zdravi (str. 111—128). — V drugem delu govori pisatelj o posameznih živalih: o konju (str. 129 do 152), o govedu (str. 152—182), o ovci in kozi (str. 183—190) in o svinji (str. 190—202) ter kaže, kako je ravnati z živalimi, da so zdrave.

Jezik je lep. Pisatelj se izogiblje ptujk, kar delo posebno krasi. Mesto „umeteno“ mleko pravimo „umedeno“ mleko.

Knjiga je pisana jako umevno. Živinorejcu bo dobro služila, ker obsega obilo naukov. Razdelitev je primerna; poglavja so kratka, važne reči so tiskane z razprtimi črkami, zaradi česar je delo jako pregledno.

Slovenskim živinorejcem toplo priporočamo, naj knjigo skrbno beró in se ravnajo po njenih navodilih, da se bo zopet povzdignila živinoreja, ki v sedanjem času pojema, posebno v nekaterih krajih.

F. O.

Zgodbe sv. pisma. Slovincem priredil in razložil dr. Frančišek Lampe. I. del: Zgodbe starega

zakona. 4°. Str. 76. — Nihče nam ne more zameriti, da te knjige ne ocenjamo v tem listu. Naj si jo vsakdo ogleda, pa tudi čita, čita! Urednik tega lista izreka blagohotnim ocenjevalcem zahvalo in ob enem prosi dobrohotne duhovnike, da bi mu sporočili svoje opazke in naznanili želje in misli preprostih bralcev. Pot knjigi je seveda določena, vendar bi se dal porabiti še marsikak pameten nasvet. — Ne smemo pa prezreti, da smo Slovenci premnogo hvale za to knjigo dolžni slavnemu odboru družbe svetega Mohorja. Ni se bal stroškov, ni poznal težav in pomislekov, ni se ustavljal pisateljevim željam, in bil je stanovit in potrpežljiv, da se je izdal ta snopič, ki je zares prizadeval vsem sodelujočim osebam mnogo truda. — Novim udom bode odbor lahko dal 1. snopič svetega pisma, ker ima še mnogo izvodov, kar naj bi ljudem naznanili gospodje poverjeniki, pa tudi opomnili družabnike, naj skrbno hranijo posamezne snopiče, da bodo kdaj imeli celo sv. pismo.

Drobtinice. XXVIII. letnik. Uredil dr. Frančišek Lampe. Založila Katoliška družba za Kranjsko. V Ljubljani. Natisnila „Katoliška Tiskarna“. 1894. 8°. Str. VII + 192. Cena 80 kr. — Pozno oznanjamo to novo slovensko knjigo, a ocenjamo je ne. Glavni del knjige podaja prvo in drugo knjigo najimenitnejšega dela svetega Frančiška Saleškega: „Teotim ali o ljubezni božji“. To vam je čudovito veličastno in lepo, dobro delo, zatorej je vredno, da je imamo tudi v slovenskem jeziku. Prevodu, ki podaja — upamo — vseskozi pravo misel svetnikovo in je prikrojen po francoskem izvorniku in dveh dobrih prevodih (jednem latinskem, drugem nemškem), želeli bi samo še večjo lahkoto, gibčnost in umevnost. „Životopisi“ predložijo Fran-

čiška Kosarja, p. Florentina Horvata in sv. Ladi-slava. — V tretjem in poslednjem delu čitamo več pesmij in nekaj dogodkov in nauk iz življenja pa za življenje. — Drobnotice se ravna po načelu: Išcite najpoprej božjega kraljestva! Pa tudi lepe oblike ne zanemarljajo. Ta letnik je okrašen s šestimi ličnimi podobami.

Poljska književnost.

Życie Ś. Ignacego Loyoli. Założyciela Zakonu Towarzystwa Jezusowego przez Ks. Jana Baddeniego T. J. Kraków. 1893. — Ta lepa, 506 str. debela knjiga je prišla že pred jednim letom na svetlo in so jo Poljaki veseli sprejeli. Mislim, da ustrezem tudi Slovencem, ako jim jo nekoliko opišem. Razdeljena je v dvanajst poglavij in sicer: 1. mlada leta, viteško življenje, in Ignacij se udá popolno Bogu, 2. razmišljanja v Manrezi, 3. romanje v sveto deželo, 4. pokorni učenec, 5. na pariških šolah, 6. na Španskem in Laškem, 7. novi red, prvo delovanje, prva preganjanja, 8. temeljne postave Družbe Jezusove, 9. notranja uredba Družbe Jezusove, 10. apostolska delavnost, 11. junaške kreposti, 12. blažena smrt, hvala na zemlji in v nebesih.

Pisatelj se je držal znanih starejih življenjepisov oo. Ribadeneire, Bartoli-ja, Bouhousa in Maffei-ja, rabil je Bollandiste in nedavno na svetlo prišla pisma sv. Ignacija. Toda delo ni prosta prestava ptujih knjig, ampak je kritično sestavljeno. Posebno natančen je pisatelj pri ptujih imenih, kar se ne more reči o drugih enakih knjigah. Knjigo krasi več dobrih slik, kakor: sv. Ignacij (naslovna podoba), grad rodbine Lojolske, sv. Ignacij pred oltarjem Matere Božje v Monserrat-u, cerkev in samostan oo. Jezuitov v Lojoli, grb rodbine Lojolske, prvih devet tovarišev sv. Ignacija itd.

Knjiga je bogato opravljena, ima krasne inicijale in drugih okraskov v izobilju. Vsakdo jo bo z veseljem v roko vzel in hvalil pisatelja za obilni trud.

I. J.

Życie X. Wojciecha Męcińskiego Tow. Jes. umęczonego za wiarę w Japonii. Napisał X. Marcin Czerwiński T. J. W Krakowie, w drukarni „Czasu“ Fr. Kluczyckiego i spółki. 1895. Str. 273. Cena 80 kr. — Ta prelepa knjiga opisuje življenje in smrt misijonarja Wojteha Męcińskiego iz družbe Jezusove, ki je prestal mučeniško smrt dné 23. sušca l. 1643. v Nagazakiju na Japonskem. Bil je Poljak po rodu in živel je sveto. Zato je jako prav, da se je tako lepo opisalo njegovo življenje. Zlasti sedaj bo zanimalo marsikoga ozreti se v Japonijo, ko se tam godé znamenite premembe. O o. Męcińskem omenjamo samo še to, da je vneto častil Mater Božjo in od nje dobival mnoge milosti, ki so navedene v knjigi.

Ruska književnost.

(Priobčil V. Bučar.)

Knjigarstvo v Rusiji. „Istoričeskij Vestnik“ prinaša vsako leto popis vseh knjig, natisnjenih v Rusiji. Čitateljem „Dom in Svet“-a je znan popis leta 1891., kateri je priobčen v 1. številu l. 1893.; zato jih bo zanimal popis knjigarstva v l. 1893. v primeri z l. 1892. Tako more vsakdo primerjati štiri leta v ruskem slovstvu in se po rastočem številu knjig prepričati o napredku ruskega naroda v prosveti.

V letu 1893. so izdali v Rusiji 10.242 književnih del v 33.857.201 izvodu. Če primerjamo to število s številom leta 1892., vidimo, da so v l. 1893. izdali 654 knjig v 3.228.781 izvodih več kakor v prejšnjem letu. Po jeziku, v katerem so tiskane knjige, razvrsté se lahko tako: v ruskem 7.782 v 27.224.903 izvodih, drugo pa je tiskano v drugih jezikih. V l. 1893. je tiskanih 594 ruskih del več od prejšnjega leta, a inostranskih samo 60. Med knjigami v drugih jezikih je na prvem mestu poljski jezik (772 del v dveh milijonih izvodov), potem hebrejski (443 del v enem milijonu izvodov), nemški (327 del v 467.000 izvodih), latinski, estonski, armenski, gruzinski, francoski. Izvirnih del se je tiskalo 6.999, prevodov 530. Po vsebini so ruske knjige jako različne. Največ je tiskanih duhovno-bogoslovnih, namreč 1.058 v 5.582.288 izvodih; učnih 675 v 5.223.306 izvodih; leposlovnih 629 v 2.043.973 izvodih; gospodarskih 238 v 505.292 izvodih; narodnih 233 v 1.572.140 izvodih; zgodovinskih je 51 del v 53.606 izvodih itd. — Najmanj je tiskanih almanahov, namreč dva v 7.100 izvodih. Gledé na kraje, kjer so knjige izšle, omenjamo to-le: Največ knjig je tiskanih v Petrogradu, 3.689, izmed katerih je 181 v neruskih jezikih. V Moskvi je izšlo 2.268 del, v tem številu je 45 inostranskih del. Tretje mesto po številu izdanih knjig je Kiev (488), a potem se vrsté Kazan, Odesa, Riga, Tiflis, Vilna, Jurjev, Harkov in Revel.

Časopisov izhaja v Rusiji vseh 753 v 112 mestih. Prvo mesto v tem oziru je Petrograd, kjer izhaja 221 listov, potem je Moskva (89), Varšava (74), Riga (25), Kiev (22), Odesa (19), Tiflis (18), Kazan (11), Saratov in Harkov (po 10). 244 listov izhaja brez cenzure, a 509 s cenzuro. Vsak dan izhajajočih listov (dnevnikov) je 113, nedeljskih 225; drugi izhajajo v večjih ali manjših presledkih. V ruskem jeziku se jih tiska 593, v armenskem šest, gruzinskem štirje, staro-hebrejskem dva, latinskem devet, nemškem 16 (!), poljskem 68; ruskem in kirgiškem jeden, ruskem in tatarskem jeden, ruskem in poljskem jeden, finskem jeden, francoskem pet, estonskem dvanajst in v raznih drugih jezikih trije.

Slavni ruski pisatelj, modroslovec in človekoljub, L. N. Tolstoj, je napisal novo knjigo z nadpisom: **Cesarstvo božje je med vami.** V tej knjigi so